

getliņi eko

SIA "Getliņi EKO"
Reģ. Nr. 40003367816

APSTIPRINU
SIA "Getliņi EKO"
padomes priekšsēdētājs
/elektroniski parakstīts/ J. Belezjaks
pamatojoties uz 2024. gada 27. decembra padomes lēmumu
(protokols Nr. 15/2024)

Izskatīts SIA "Getliņi EKO"
2023. gada 28. jūnija valdes sēdē (protokols Nr. 21-23),
un apstiprināts ar 2023. gada 13. novembra padomes lēmumu

Ar grozījumiem, kas izskatīti SIA "Getliņi EKO"
2024. gada 20. decembra valdes sēdē (protokols Nr. 33-24),
un apstiprināti ar 2024. gada 27. decembra padomes lēmumu

SIA "Getliņi EKO" starptautisko un nacionālo sankciju politika

Rumbulā, 2024

Termini un saīsinājumi

Politika	–	SIA "Getliņi EKO" starptautisko un nacionālo sankciju politika
Getliņi EKO	–	SIA "Getliņi EKO", vienotais reģistrācijas numurs: 40003367816 Kaudziņu iela 57, Rumbula, Stopiņu pagasts, Ropažu novads, LV-2121
Sankcijas	–	Starptautiskās un nacionālās sankcijas, ieskaitot OFAC sankcijas
Sankciju likums	–	Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likums
Riski	–	Starptautisko un nacionālo sankciju riski
OFAC	–	ASV Ārvalstu aktīvu kontroles biroja noteiktās sankcijas
OFAC non-SDN	–	Sankcionētas personas, kam piemērotas nevis bloķējošās, bet gan sektorālās sankcijas – dažādu darījumu ierobežojumi

1. Politikas mērķis, pamats un uzdevums

- 1.1. Šī dokumenta – Politikas – mērķis ir noteikt **Getliņi EKO** piemītošos Sankciju Risku pārvaldības pamatprincipus.
- 1.2. Politikas tiesiskais pamats ir **Sankciju likuma** 2.panta otrā daļa, kas paredz ikvienai personai pienākumu ievērot starptautiskās un nacionālās sankcijas.
- 1.3. Krimināllikuma 84.pants paredz kriminālatbildību par starptautisko vai nacionālo sankciju pārkāpšanu. ASV OFAC sankciju neievērošana var nozīmēt piekļuves zaudēšanu finanšu sistēmai vai tikt pakļautam ASV sekundārajām sankcijām.
- 1.4. Politika nosaka arī Getliņi EKO riska apetīti un galvenos noteikumus Sankciju Riska pārvaldībai, lai konkrētas kontroles un to piemērošanas kārtību reglamentētu citos Getliņi EKO iekšējos dokumentos.
- 1.5. Politikas izpratnē klients ir ikviena persona, kurai Getliņi EKO sniedz pakalpojumu vai pārdod precī, bet piegādātājs ikviena persona, no kuras pārē (saņem) precī vai pakalpojumu, izņemot klientus un piegādātājus, kuru gadījumā Sankciju Risku vadīt nav nepieciešams, piemēram, tādēļ, ka tie ir neidentificējami mazumtirdzniecības klienti vai izmanto atkritumu nodošanas pakalpojumu, ko Getliņi EKO viņiem ir pienākums nodrošināt, nedarot pieejamus ekonomiskos resursus. Precīzu izņēmumu tvērumu un nosacījumus nosaka Sankciju Riska pārvaldības procedūra.

2. Riskos balstīta pieeja

- 2.1. Izstrādājot un piemērojot Politiku, tiek ņemta vērā riskos balstīta pieeja – tiek novērtēti un pārvaldīti piemītoši Riski, vislielāko uzmanību pievēršot gadījumiem, kad konstatējami Risku paaugstinoši faktori, tādējādi panākot līdzsvaru starp efektīvu komercdarbību, administratīvo slogu un pienācīgu atbilstības kultūras (*culture of compliance*) nodrošināšanu.

3. Vadības apliecinājums

- 3.1. Ar Politikas apstiprināšanu Getliņi EKO valde un padome apliecina, ka Getliņi EKO darbībā tā ievēro nulles toleranci pret finanšu noziegumiem un Sankciju pārkāpšanu un apiešanu, kā arī apzinātu to neredzēšanu (*willful blindness*). Sankciju netiešā iedarbība, kā noteikts to paredzošajos tiesību aktos, prasa vienmēr vērtēt darījuma ekonomisko būtību un uzturēt "būtība pāri formai" pieeju. Getliņi EKO reputācija ilgtermiņā ir nozīmīgāka par īstermiņa finansiāliem ieguvumiem.

- 3.2. Valde apņemas regulāri, bet ne retāk, kā reizi gadā par iepriekšējo kalendāro gadu, ziņot padomei par Getliņi EKO Sankciju Riska ekspozīcijas rādītājiem, kas izriet no risku novērtējuma metodikas, kā arī informēt par Sankciju Riska pārvaldīšanas rezultātiem. *(Ar grozījumiem, kas apstiprināti ar padomes 2024. gada 27.decembra lēmumu (protokola Nr. 15/2024))*
- 3.3. Aizvien pieaugošajā Sankciju režīma kontekstā Getliņi EKO visā savā darbībā ievēro Latvijas nacionālās sankcijas, Eiropas Savienības, ANO un OFAC sankcijas.
- 3.4. Getliņi EKO valde nodrošina to, ka darbinieki atbilstoši viņiem noteiktajiem pienākumiem spēj identificēt aizdomīgus darījumus, nepārkāpj Sankcijas un spēj ziņot par konstatētajiem pārkāpumiem.
- 3.5. Lai arī Getliņi EKO darbības modelis neparedz paaugstinātu Sankciju Risku, atsevišķās jomās (t.i. līgumu noslēgšanas, izpildes un maksājumu veikšanas jomā) šo risku mazināšanai ir ieviešamas papildu kontroles.

4. Aizsardzības līnijas

- 4.1. Ar Politiku tiek noteikta trīs aizsardzības līniju principam atbilstoša Sankciju Risku pārvaldes kārtība, kā arī attiecīgu kontroles pasākumu ieviešana Sankciju Riska pārvaldībai.
- 4.2. Pirmā aizsardzības līnija – darbinieki, kas slēdz līgumus, saskaras ar klientiem un piegādātājiem, vada un nodrošina biznesa procesus, iepirkumu procedūras. Pirmās aizsardzības līnijas uzdevums ir atpazīt netipisku un aizdomīgu rīcību un/vai darījumu, konsultēties ar otro aizsardzības līniju. Pirmā aizsardzības līnija vislabāk zina klientus un/vai piegādātājus un spēj paskaidrot to darbības specifiku.
- 4.3. Otrā aizsardzības līnija – viens vai vairāki darbinieki, kas noteikti ar valdes lēmumu un nodrošina atbilstību normatīvajiem aktiem un labai risku pārvaldībai, nodrošina šīs Politikas ievērošanas kontroli, seko jaunu Sankciju Riska attīstībai un Sankciju Riska pārvaldības kārtības efektivitātei, kā arī mācību satura un vadlīniju noteikšanu pirmajai aizsardzības līnijai Sankciju Riska pārvaldības jautājumos. Otrā aizsardzības līnija nodrošina Getliņi EKO Sankciju Riska novērtējuma aktualizāciju, kā arī sagatavo atskaiti par savu darbu iepriekšējā gadā, tajā obligāti ietverot pārskatu par Politikā definēto robežlielumu ievērošanu un ieteikumiem izmaiņām, ja tie nav tikuši ievēroti.
- 4.4. Trešā aizsardzības līnija – iekšējais audits vai ārējs neatkarīgs speciālists (turpmāk – **Audits**), kas pēc nepieciešamības sagatavo ziņojumu par Politikas ievērošanu. Audits arī nodrošina izlases pārbaudi vismaz 10 (desmit) klientiem un 10 (desmit) piegādātājiem (*look-back, sample testing*), kā arī gūst pārliecību, ka pirmā un otrā aizsardzības līnijas ir saņēmušas pietiekamu apmācību Sankciju Riska pārvaldībai un tās sadarbības.
- 4.5. Trešā aizsardzības līnija ir neatkarīga no pirmās un otrās aizsardzības līnijas. Otrajā aizsardzības līnijā esošie darbinieki vienlaikus var atrasties arī pirmajā aizsardzības līnijā, ja tas neietekmē viņu spēju objektīvi novērtēt Sankciju Risku.
- 4.6. Valde katru gadu izvērtē Sankciju Riska apetītes robežlielumus, respektējot nulles toleranci pret finanšu noziegumiem. Proti, ja Getliņi EKO vēlas palielināt riska apetīti, tas attiecīgi palielina resursus Sankciju Riska pārvaldībai, vai arī secina, ka risku apetīte neatbilst izmaksām un Getliņi EKO stratēģiskajiem mērķiem. *(Ar grozījumiem, kas apstiprināti ar padomes 2024. gada 27.decembra lēmumu (protokola Nr. 15/2024))*
- 4.7. Aizsardzības līniju darbībā ievēro, lai pirmā un otrā aizsardzības līnija savā darbībā iekļauj darbības koordināciju ar maksājumu veikšanu, proti, ka maksājums netiek veikts pirms nav veikta sankciju atbilstības pārbaude.

5. Atbildība

- 5.1. Getliņi EKO nosaka un piemēro disciplināratbildību par Politikas pārkāpumiem, ņemot vērā, ka Sankciju Riska iestāšanās darbinieka nolaidīgas rīcības dēļ var radīt nozīmīgu reputācijas kaitējumu Getliņi EKO.

6. Riska apetīte

- 6.1. Attiecībā specifiski uz Sankcijām Getliņi EKO nosaka, ka tam ir **zema riska apetīte**, proti, ja vien piemērojamais likums, noslēgtais līgums vai tirgus prakse to tieši neierobežo, Getliņi EKO interesēs nav noslēgt darījumus ar tādām personām, kuru darbībā pastāv augsts Sankciju Risks, un tādēļ, ja vien likums pieļauj sadarbības neuzsākšanu vai neierobežo sadarbības izbeigšanu ar specifisku administratīvo procesu, Getliņi EKO nesadarbojas ar personām, kuru darbībā piemīt sankciju apiešanas pazīmes (piemēram, sankcionētā persona deinvestējusies nekontrolētā un nepierādāmā veidā, kas ļauj prezumēt faktiskās kontroles saglabāšanos) vai persona principā ir pakļauta sektorālām sankcijām (tieši minēta OFAC non-SDN sarakstā), lai gan darījums ar to formāli šādas sankcijas nepārkāptu, vai personai ir īpaši komplicēta īpašnieku struktūra, kas nav izskaidrojama un izpētāma atbilstošā līmenī un vienlaikus ietver augsta riska valstis (Politikas 6.4.punkts). Sadarbības ar šādām personām riski neatsver ieguvumus un resursus to izpētei.
- 6.2. Getliņi EKO definē pieeju, ka visi piegādātāji, kas neatklāj datus, un tos nevar iegūt no publiskiem reģistriem, ir pēc iespējas jāaizstāj ar citiem, jo citādi tie veido sarežģīti vai pat neiespējami pārvaldāmu Sankciju Risku. Klientu gadījumā, konstatējot Sankciju riska iestāšanos, līgums netiek slēgts.
- 6.3. Getliņi EKO definē, ka Politikas darbība ir efektīva, ja tai ir klienti un / vai piegādātāji, kas nav reģistrēti Latvijā ne vairāk kā 20% no kopējā klientu un / vai piegādātāju skaita, un maksājumi uz / no klientiem un / vai piegādātājiem, kas tiek veikti no vai uz Latvijas reģistrētām kredītiestādēm vai kredītiestādēm, kam Latvijā ir filiāle (pēc IBAN), katrā grupā (attiecīgi ienākošie maksājumi no klientiem un izejošie maksājumi piegādātājiem) ir ne mazāk kā 80% (pēc apjoma EUR gadā).
- 6.4. Getliņi EKO uzturēs augsta riska valstu sarakstu, to aktualizējot katrus 6 mēnešus, ņemot vērā tā izmaiņu biežumu starptautiski. Getliņi EKO pēc iespējas atturas no ekspozīcijas veidošanas attiecībā uz šīm valstīm.

7. Tehniskie risinājumi

- 7.1. Getliņi EKO darbības specifika, klientu un piegādātāju skaits norāda uz automatizētu risinājumu piemērošanu, tos kombinējot ar manuālu informācijas apstrādi.
- 7.2. Ņemot vērā to, ka Getliņi EKO klienti un piegādātāji galvenokārt ir Latvijā reģistrēti uzņēmumi un fiziskās personas, pastāvot atsevišķiem izņēmumiem, kuri atrunāti procedūrā, var tikt izmantoti vietēji pieejami rīki sankciju pārbaudei automatizētā veidā, pārbaudi veicot katru dienu.
- 7.3. Tomēr vienlaikus paredzama arī manuāla klientu un piegādātāju izpēte, kā to paredzēs Sankciju Riska pārvaldības procedūra.
- 7.4. Getliņi EKO iestrādā papildinājumus līgumu reģistrā vai paredz citādu tehnisku risinājumu, kas nodrošina atsevišķu Riska faktoru fiksēšanu apstrādājamā veidā atbilstoši Sankciju Riska pārvaldības procedūrā noteiktajam, kas ļaus arī uzraudzīt riska ekspozīcijas mērījumus.

7.5. Sankciju atbilstības pārbaudes process tiek saskaņots ar maksājumu procesu, lai maksājums nenotiek pirms sankciju pārbaudes.

8. Ziņošana

8.1. Sankciju pārkāpuma vai tā mēģinājuma gadījumā Getliņi EKO pilnībā sadarbojas un proaktīvi ziņo kompetentajām iestādēm, tostarp, ja pārkāpums pieļauts paša Getliņi EKO darbībā (*self-disclosure*).

9. Detalizācija

9.1. Sankciju Riska pārvaldīšanas kārtība noteikta Sankciju risku pārvaldības procedūrā, kas izstrādāta uz šīs Politikas un Risku novērtējuma pamata.

10. Pārejas periods

10.1. Politiku piemēro līgumiem, kas noslēgti pēc tās pieņemšanas. Politikā ietvertie procesi ieviešami 6 mēnešu laikā no politikas apstiprināšanas padomes sēdē.

11. Aktualizācija

11.1. Politiku izstrādā Getliņi EKO valde un apstiprina padome. Politika un tās grozījumi stājas spēkā ar apstiprināšanu padomes sēdē, izņemot, ja ar padomes lēmumu netiek noteikts cits spēkā stāšanās datums.

11.2. Politikā aprakstītos principus (tai skaitā, politikas izstrādi un aktualizāciju) koordinē atbildīgais darbinieks, kas tiek noteikts ar valdes lēmumu.

11.3. Lai politika pēc iespējas precīzāk atspoguļotu Getliņi EKO reālo situāciju un Sankciju risku novēršanas sistēmas darbību, valde ne retāk kā reizi trīs gados to pārskata un nepieciešamības gadījumā iniciē attiecīgu izmaiņu veikšanu. (*Ar grozījumiem, kas apstiprināti ar padomes 2024. gada 27.decembra lēmumu (protokola Nr. 15/2024)*)

11.4. Getliņi EKO atbildīgais darbinieks nodrošina Darbinieku iepazīstināšanu ar Politiku Getliņi EKO noteiktajā kārtībā. Politika pieejama kopējā iekšējo normatīvo aktu dokumentu mapē. (*Ar grozījumiem, kas apstiprināti ar padomes 2024. gada 27.decembra lēmumu (protokola Nr. 15/2024)*)